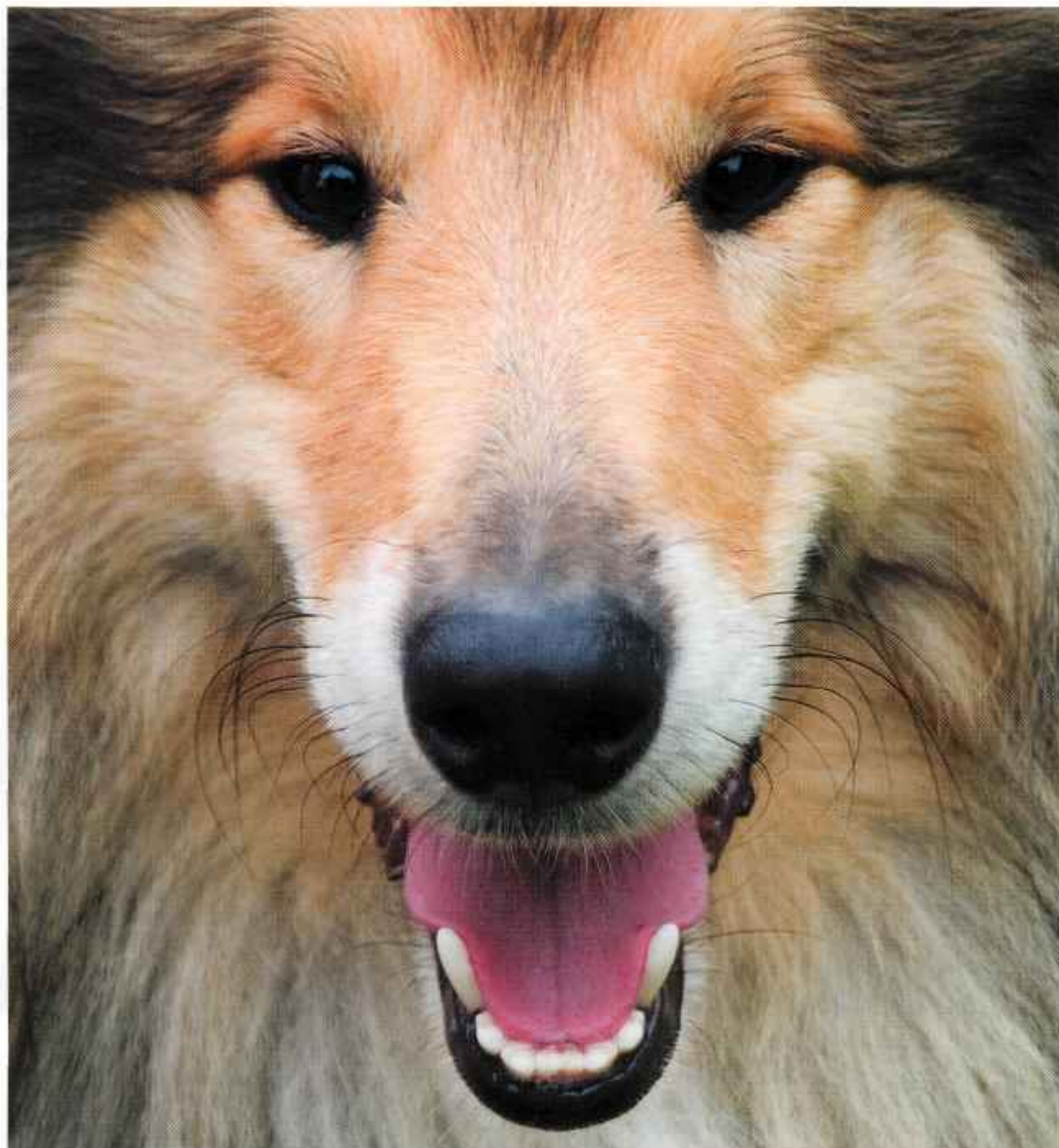

SNÄTTRINGE
HUSBLAD

Nr 66 – ÅRGÅNG 26 – NOVEMBER 2005
MEDLEMSINFORMATION

Frisör – Dagis – Värmepump – Nyinflyttad

www.snattringe.com

Innehåll i detta nummer

Ledare.....	3
Webmaster sökes.....	3
Styrelse, medlemsrabatter.....	4
Hyr bord, stolar, tält.....	5
Gransamverkan.....	5
Klipper Alla.....	6
Frisörhistoria.....	7
Långsjörundan.....	9
Nyinflyttad del 3.....	12
Ut och Gå-karta.....	17
Naturförskolan Vitsippan.....	20
Värmepump.....	24
Snättringedagen.....	26

Snättringe Husblad ges ut av Snättringe Fastighetsägareförening

Medlemsinformation
utkommer 4 gånger per år
varav Husbladet 3 gånger per
år. Upplaga 3200 ex.

Ansvarig utgivare:

Lars Lehman

Redaktion:

Anna Enström
Bengt Höglund
Lars Tiberg
Gert Östergaard
Karin Östmark

Webmaster:

Gert Östergaard

Annonsansvarig:

Bengt Höglund

Medarbetare i detta nummer:

Gunnel Jacobsen,
Anna Östmark

Adress:

Snättringe fastighetsägare-
förening

c/o Gråbergsvägen 17

141 43 Huddinge

E-post: info@snattringe.com

Hemsida: www.snattringe.com

Ordföranden har ordet

Vilken härlig höst vi har fått uppleva! Långlivad växtlighet. Underbara färger i klart, varmt väder. Långsjörundan i skapligt väder. Stuvsta-Snättringe Demokrati-forum tar upp vår fråga om "Vem tar hand om våra grönområden" vid möte den 13 oktober. Vi noterar arbetena för förbättrad cykel-parkering vid Stuvsta station. Det har även blivit fler parkeringsplatser.

Mitt intryck är också att många av oss boende har visat ökad vilja att bry sig om hur det ser ut utanför den egna tomtgränsen. Vi kan inte nog understryka betydelsen för trygghet och trivsel om området ser snyggt och välvårdat ut. Vår slogan: "SNYGGA, TRYGGA SNÄTTRINGE" ligger helt rätt. Den har även satt sig i huvudet på personer som ej bor i vårt område.

I dagarna beslutade Stockholms stad att satsa ett antal nya miljoner på ett

snyggare Stockholm för att öka tryggheten.

Snättringe fastighets-ägareförening kommer att målmedvetet satsa vidare på denna fråga. Vi är dock helt beroende av ett brett gemensamt synsätt och praktisk handling för att vi ska få resultat. Ett stort tack till alla er som hittills har visat er goda vilja att göra området mer trivsamt för allas vårt välbefinnande.

Styrelsen har beslutat att årligen utse "Årets snättringebo/företagare" och/eller "Årets politiker/tjänsteman" för personer utanför styrelsen som i handling/beslut har arbetat för Snygga Trygga Snättringe.

Mot ljusare tider

Lars Lehman
Ordförande

Sökes: Webmaster till www.snattringe.com

Föreningen söker en ny webmaster till vår hemsida.

Uppdraget innebär också att delta i föreningens infokommitté och dess möten, ungefär tre gånger om året.

Vi erbjuder samvaro i en trevlig och givande föreningsmiljö.

Är du intresserad? Kontakta vår nuvarande webmaster
Gert Östergaard, tel 08-711 99 14.

Snättringe Fastighetsägareförenings styrelse och kommittéer 2005

Styrelse

Ordförande

Lars Lehman

Vice ordförande

Bo Antonsson

Kassör

Annsöfi Ericsson

Sekreterare

Halina Öhman

Ledamöter

Bengt Höglund

Helmuth Hoffman

Gert Östergaard

Suppleanter

Lars Tiberg

Ulla Markhester

Kommittéer

Miljö och stadsplaner

Lars Lehman

Information

Lars Tiberg

Lars Lehman

Bengt Höglund

Gert Östergaard

Anna Enström

Karin Östmark

Inköp

Helmuth Hoffman

Fest

Bo Antonsson

Birgitta Eriksson

Halina Öhman

Grannsamverkan

Lars Lehman

Bo Antonsson

Halina Öhman

Historia

Gunnel Jacobsen

Hans Wängberg

Placeringar

Kennet Bergh

Eric Byström

Annsöfi Ericsson

Studiecirklar

Halina Öhman

Tält

Lars Lehman

Mikael Jonsson

Gert Östergaard

Bredband

Gösta Eriksson

Björn Norén

Roine Markhester

Christer Kambler

Medlemsregister

Ann-Britt Nyberg

Östergaard

Gert Östergaard

Revisorer

Leif Andersson

Gustaf Rubinsson

Revisorssuppleanter

Thomas Hugosson

Ingvar Gustafsson

Valberedning

Per-Axel Lindqvist

Bernt Söderlund

Fax till föreningen:

E-post: info@snattringe.com

Hemsida: www.snattringe.com

Medlemsrabatter

Visa upp årets medlemskort i

Snättringe Fastighetsägareförening
för att få din rabatt.

Dala Trä

Ullerudsvägen 39 Tel 774 74 70

10 % på ordinarie pris.

IG:s WS Fastighetservice

Tel 774 42 43 Mobil 070-607 94 91

15 % på ordinarie timpris.

Lelles Bildelar

Gullarängens gård Tel 774 13 00

15 % på beg. bildelar. Gratis
skrotning av komplett bil.

LTH EI

Tel 774 41 63 Mobil 070-4913900

5 % på elinstallationer och materiel.

Malms Fastighetsbyrå

Tel 774 82 88

20 % på mäklararvodet.

OKQ8

Huddingevägen 376 Tel 711 1082

10 % på tillbehör och oljor (ej
batterier, däck och special-
erbjudanden).

10 % på hyra av släp.

Stuvsta Glasmästeri

Stationsvägen 29 Tel 711 17 40

10 % på reparationer av fönster
i hemmet.

30 % på reparation av fönster
inlämnat i butik.

10 % på inramningar.

Stuvsta Rör

Djupåsvägen 19 Tel 556 405 90

10 % på vvs-varor, tillbehör och
beställningsvaror

(ej extrapriser eller kampanjer).

Thomas Glad AB

Solhemsvägen 25A.

Tel 779 80 50 Mobil 070-779 57 00

5 % på allt inom grävning och
markarbeten.

Woody

Djupåsvägen 8 Tel 608 93 00

Begär offert vid större köp.

Annonsera i Husbladet!

Du når cirka 3200 hushåll i Snättringe, tre gånger om året. Våra läsare är en köpstark grupp som gärna gynnar sina lokala leverantörer!

Vänd dig till Bengt Höglund på telefon 08- 774 97 47. Priserna nedan är exklusive moms och gäller per nummer vid annonsering med samma material i tre nummer.

Dimensionerna anges i cm, bredd x höjd.

Husbladets redaktion kan vid behov hjälpa till att utforma annonsen.

Annonsprislista

Storlek		Sv/v	Färg
Helsida	21x30	1500 kr	3 000 kr
Halvsida	16,5x12,5	800 kr	1500 kr
Kvartsida			
liggande	16,5x6	500 kr	1000 kr
stående	8x12,5	500 kr	1000 kr

Hyr föreningens bord och stolar i vinter!

Du kan hyra våra bord och stolar även under vintern. Vi har 40 fällstolar och 8 bord.

Vi har beslutat att köpa in ytterligare 20 stolar och 4 bord då efterfrågan under säsongen har varit stor.

Du kan också redan nu boka tältet för nästa säsong. Vi kan dock ej bekräfta beställningar för i slutet av maj och början av juni då vissa föreningsaktiviteter ännu ej bestämts. Vi har även beslutat att köpa in ytterligare två fönster till nuvarande tält.

Bokning sker genom Gert Östergaard på telefon 08-711 99 14 eller via e-post bokning@snattringe.com Utförlig beskrivning av tält, bord och stolar finns på www.snattringe.com. Välj Uthyrning i menyn.

Prislista

Gäller för ett uthyrningstillfälle.

Tält	500 kr
1 bord	15 kr
1 stol	8kr
2 bord + 10 stolar	100 kr
4 bord + 20 stolar	200 kr
6 bord + 30 stolar	300 kr
8 bord + 40 stolar	400 kr

Tältet går i föreningens färger, grönt och vitt.

Grannsamverkan mot brott rapporterar

Tyvär har vi drabbats av nio inbrott från sommarens start till nu. Särskilt oroande är att tjuvarna tycks kontrollringa dagtid och att inbrotten sker då de boende är bortresta. Så har det varit i fem av fallen. Vid två tillfällena har boende råkat på tjuvarna, båda nattetid. Altandörrar och källarfönster är vanliga brytställen. Lagg märke till flera av de senaste inbrotten nära varandra kring Yrkesvägen. Nu gäller det att vi är fortsatt uppmärksamma och nyfikna.

Polisens lista:

16/6 0730-1630 Juristvägen
2 karmar källarfönster, bryt altandörr
22/6 0015-0020 Gnejsvägen
Altandörr, bygge, övernattande vaknade såg man.
25-26/6 Storskiftesv Altandörr baksida
18-28/6 Storskiftesv Fönster garage.
8-20/8 Gråbergsv Ruta i balkongdörr
21/8 0200 Prostvågen
Försök, glas krossat. Boende kommer hem på natten,
ser två okända män på altanen, blir nerslagen, männen springer.
2/9 0900-1430 Oxelvågen Försök larm, brytmärken.
2-4/10 Skogshuggarv Krossad ruta.
7-8/10 Granitvägen Källarfönster brutet.

Foto: Bengt Höglund

Har klippt alla i 25 år

Husbladet har tittat in hos Klipper alla i "Ketchuphuset" på Häradsvägen. Salongen firar 25-årsjubileum med Ulla Langetun bakom saxen. De första åren fanns salongen i Älvsjö, men är nu väletablerad i Snättringe.

Behovet av att få håret klippt och ansat har funnits i alla tider. De flesta kunder är stammisar som hängt med under alla år. I frisörstolen delar man med sig av livets små ljuspunkter men även en och annan tragedi. Senaste semestern, hur det går för barn och barnbarn samt naturligtvis vädret är naturliga samtalsämnen medan lockarna faller. Det går cirka sex-sju veckor mellan besöken så det hinner alltid hända en hel del.

Ulla Langetun tycker att modet idag inte är så strikt som förr. Då skulle alla ha samma frisyre vare sig man passade i den eller inte.

Nu formas frisyren mer efter vad som passar kunden.

Många har också modet att släppa loss sin frisör och kanske komma ut ur salongen som en helt ny människa. Ingen har ännu brutit ut i tårar när glasögonen kom på näsan och spegelbilden blivit mer klar än suddig.

Klippning och slingning är det som är mest populärt. Antalet permanenten har minskat, men kommer 80-talsmodet tillbaka vet man inte vad som händer. Då kanske pudelfrisyren blir på modet igen.

Elvy Thamm är den andra frisören hos Klipper alla som hyr en egen stol. Ulla och Elvy har kamperat ihop i många år och det är ett samarbete som fungerar bra. Det är alltid lite knepigare med anställda tycker Ulla och placerar en kund i torkhuven.

Klipper alla lever upp till namnet och

placerar både damer, herrar och barn i stolen. Nöjd kund är mottot och bästa kvittot är att kunderna återkommer och rekommenderar salongen genom mun-till-munmetoden. Några höga kostnader för marknadsföring behöver man inte oroa sig för. Det finns många salonger i Stuvsta/Snättringe, men kunderna räcker till alla säger Ulla Langetun. Gör man bara ett bra jobb så finns det alltid jobb för frisörer.

Man har konstaterat att fysiskt starkt hår växer med 0,35 millimeter per dygn. Män har sin snabbaste hårväxt mellan 15 och 30 år medan kvinnohåret växer fortast i åldrarna 16 till 24 år (cirka 18 centimeter per år). Efter 50-årsåldern minskar hårväxten. Det är också en myt att håret växer fortare om man klipper det ofta. Så är det inte. Däremot tappar vi mellan 50 och 100 hårstrån per dygn. En frisk person bär ca 100 000 hårstrån på huvudet. Om blondiner har roligare eller inte kan vi inte uttala oss om men antalet hårstrån på huvudet är i alla fall flest - 140 000 stycken.

Någon som inte gick till frisören så ofta var den indiska munk som innehar rekordnoteringen för längsta hår - 7,9 meter. Det är den längd vårt hår skulle få om vi aldrig klippte oss och det aldrig föll av och vi lät det växa under 50 år. Men om alla hade gjort så skulle Klipper alla inte ha kunnat fira 25-årsjubileum.

Lars Tiberg

Lite frisörhistoria

Håret har i urminnes tider ansetts som människans vackraste prydnad. Hårkosmetiken är genom århundraden den försköningskonst som varit mest utbredd. Går vi långt tillbaka till forntiden var håret ett bra skydd mot väder och vind men snabbt utvecklades ett behov av att behaga och göra sig vacker för andra. Håret sattes upp på olika konstfulla sätt, oftast av vänner och anhöriga. Så småningom utvecklades ett behov av mer kunskap och frisöryrket började utvecklas.

Frisör och perukmakare

Bland egyptierna fanns det yrkesfrisörer redan 5000 f Kr. De kunde fläta, locka och frisera både hår och skägg. Det var fria män som arbetade som hårfrisörer men även konstnärligt begåvade slavar fick lära sig att sköta hår. Cirka 4000 f Kr blev det omodernt med yvigt hår och skägg. Både män och kvinnor lät raka hela huvudet och frisören blev barberare. Att vara rakad ansågs också vara bra av hygieniska skäl men till fest ville man gärna ha en peruk. De rika hade peruk av riktigt hår medan de fattiga fick nöja sig med peruker gjorda av ulltrådar eller växtfibrer. Frisören blev nu också perukmakare.

Frisör och kirurg

Redan de gamla grekerna var naturligtvis intresserade av hår, gärna i långa ockragula eller röda lockar. 600-500 f Kr fick frisörerna ytterligare en

arbetsuppgift- nu som kirurg med rätt att behandla benbrott och sår samt utföra åderlåtning och koppning.

Frisör och badare

I romarriket 200 f Kr fick frisörerna hård konkurrens av slavarna. Förmögna familjer kunde ha fler frisörkunniga slavar som även tog hand om familjemedlemmarnas övriga kroppsliga vård som det dagliga badet och inmasserandet av väl-luktande oljor. Frisören blev nu även badare.

Frisör och bardskärare

En annan synonym till frisör är bardskärare som kan spåras till 1100-talets katolska kloster. Munkarna skulle ha slätrakat huvud vid mötet med sin gud och påven förbjöd munkarna att själva befatta sig med rakningen. Bardskärare anställdes.

I Gustav Vasas Sverige fanns det år 1560 tre bardskärare i Stockholm. Hundra år senare fanns det

tolv barberare och tillsammans med gesäller och lärlingar var 47 personer sysselsatta inom yrket. Man utförde skäggrakning och hårskärning. Bardskärarna var också skyldiga att hjälpa rådmännen i Stockholm att utreda slagsmål, överfall och sedlighetsbrott.

Frisör och fältskär

Under Trettioåriga kriget blev många regementsbarberare fältskärer genom att göra ett enkelt examensprov i praktiskt kunnande. Fältskären gjorde ganska avancerade kirurgiska ingrepp med olika stor framgång. Som fältskär var man herreman, fick bära värja samt ha huvudbonad på under arbetets gång.

Frisörer för både herrar och damer

Under 1600-1700-talet nådde perukmakare och damfrisörer hög ställning i samhället. Frisören blev en man av betydelse och storhetstiden varade i drygt 100 år.

Under 1800-talet förlorade frisöryrket status för att åter stiga i anseende när industriarbetarna började klippa håret kort. Då gällde det att vara uppe med tuppen för att ge en löddrande rakning och ha öppet till klockan 23 för de arbetare som ville klippa sig efter dagsverkets slut.

Den sjunde mars 1894 bildades Frisörföreningen och arbetstiden för en frisöranställd var 68 timmar i veckan. Under stumfilmens tid på 20-talet började kvinnorna bli mer frigjorda och sökte sig ut i arbetslivet, ofta med kortklippt och ondulerat hår. Efter

Teckning: Anna Östmark

första världskrigets slut skedde en fullständig omvandling av damfrisörsyrket. Herrfriseringarna invaderades av klippningslystna kvinnor för där fanns kunskapen om hur man skulle klippa. Många herrfrisörer fick klagomål av sina manliga kunder över att de fick vänta på sin rakning och hotade gå till en annan salong. Snabbtänkta herrfrisörer gick då över och blev damfrisörer på heltid och fick samtidigt en bättre inkomst.

Frisör och försäljare

Under början av seklet kunde frisören ansöka hos närmaste polismyndighet om rättigheten att få sälja preventivmedel. Det var en lönande affär att sälja kondomer eller gummivaror som det hette på den tiden. Varför det blev just frisörerna som blev försäljare kan bero på att frisörerna var män och kunderna var män. När frisören klippt färdigt en kund, kunde han helt diskret fråga om det skulle vara något mer, kanske något för natten, och titta menande mot den lilla lådan framför spegeln. Det var på det här sättet som frisörsalongerna på många små orter stod i kärlekslivets tjänst i nästan 50 år, fram till 1938 då lagen ändrades.

Frisör som drömyrke

I dag är frisör ofta ett drömyrke för många även om det kan vara fysiskt påfrestande. Även om alla produkter för blondering, färgning och permanent blivit mindre farliga är risken för allergiska besvär stor. Obekväma arbetsställningar kan också vara påfrestande för ryggen.

De flesta frisörer är idag egna företagare eller hyr en frisörstol på en stor salong. Det finns en salong för varje hårdesign - afrolook, rastafrisyrer, tuppkammar, skinhead eller varför inte pensionärsklippning. Mångsysslandet inskränker sig oftast till manikyr och pedikyr samt ett och annat solarium.

Lars Tiberg

Det vackra vädret medförde att cirka 800 personer vandrade runt Långsjön, varav drygt 80 startade från vårt tält.

Som vanligt var det tipspromenad. Bland de som startade från oss fanns det en med 18 rätt och en med 17 rätt. De belönas med presentkort från Woody.

Frågorna och de rätta svaren kommer att finnas på vår hemsida: www.snattringe.com.

Snättringe Fastighetsägareförening anordnade även i år hundutställning. Förväntansfulla hussar och mattar tränade sina hundar in i det sista för att tävla i två klasser: Tricksigaste hund och Sådan matte/husse - sådan hund. Vinnarna fick fina priser från våra sponsorer: Purina ProPlan, Stockholms Zoo i Kungens Kurva och Från Nos till Svans.

Tricksigaste hund blev cavalierspanieln Selma med matte Therese.

Långsjö- rundan 2005

Text och foto: Bengt Höglund

j Långsjörundan arrangeras också även 2006, och även då med hundtävling. Så med andra ord: träna era hundar! Det ska bli spännande att se nya konster till nästa år.

Tack till våra sponsorer!

STOCKHOLMS
Zoo Vårhus

Hundträner
Från Nos Till Svans
08-711 69 00

PURINA
PRO PLAN

Snättringe i Huddinge kommun

Vår artikelserie tillägnad gamla och nya snättringebor har nu kommit fram till modern tid med avsnittet om samhällsservice och privat handel i början av 2000-talet.

Medborgarinflytande

För att vidmakthålla och försöka öka intresset för samhällsfrågor har kommunen från och med 2003 inrättat ett nytt politiskt organ, Demokratiforum, där invånarna i respektive områden kan komma till tals. Vi i Snättringe ingår i Demokratiforum Stuvsta-Snättringe. Sammanträdena hålls i väntsalen i Stuvsta gamla stationshus och som allmänhet är vi välkomna att komma och lyssna och också delta med full yttrandefrihet. Mötena annonseras bland annat på Huddinge kommuns hemsida.

Vid allmänna val ordnas vallokal för oss snättringebor i Snättringe- och Utsäljeskolorna.

Fritid

De barn som växte upp när samhället var ungt intresserade sig för idrott och det spelades naturligtvis fotboll, då som nu. Man tränade på det försvunna Nybergs gårde vid Snättringevägen-Frösövägen och på Snättringe bollplan vid Ängsvägen. Den idrottsplatsen kallades länge för Kallkärret, helt enkelt därför att kärret kylde. Snättringe Sportklubb som fortfarande har många medlemmar var redan från början specialiserad på

orientering, men har också haft många duktiga tävlingscyklister.

Förr gick man eller cyklade till olika aktiviteter i närområdet, men nu i början av 2000-talet när det är vanligt att föräldrar skjutsar sina barn i bil så kan Snättringebarnen ta del av utbud allt längre bort. Vid Källbrinks idrottsplats finns både inom- och utomhusarenor av olika slag. Snättringe sportklubb har en egen lokal där och det är fortfarande orientering som är deras stora gren. I Segeltorp och Glömsta finns häststall.

Långsjön utnyttjas flitigt både vinter och sommar och det är många som håller sig

i form genom att springa eller gå runt sjön. Tack vare pontonbryggor och andra insatser kan man numera följa stranden nästan hela vägen runt. Föreningarna runt sjön har på senare år gemensamt arrangerat en årlig "Långsjörunda" med många trevliga stationer längs vägen. På Stockholmssidan har Långsjö fastighetsägare-förening och Älvsjö stadsdelsnämnd satt upp informationsskyltar och korsordstecknaren Ingvar Thorén har bidragit med bilder.

Inom cykelavstånd finns både Glömsta- och Älvsjöskogarna med promenad-/motionsstigar och bär och svamp. Särskilt hundägare har många möjligheter i vårt område och naturligtvis gäller både kopplingstvång och att man ska plocka upp bajs efter sin hund.

Vattnet i Långsjön

En av skyltarna längs Långsjön, illustrerad av Ingvar Thorén

kontrolleras regelbundet och badet på Stockholmsidan används särskilt av barnfamiljer och ungdomar. Föreningen Rädda Långsjön arbetar för att vattenkvaliteten ska förbättras. Olika insatser har gjorts i samverkan mellan Stockholm och Huddinge och numera går inget avloppsvatten ut i sjön, men vattnet från dagvattenledningarna i vägarna kring sjön går ut helt orenat. Det är alltså inte lämpligt att till exempel tvätta bilar och sedan låta smutsvattnet och rengöringsmedel rinna ner i avloppsbrunnarna på vägarna. Det vattnet går orenat direkt ut i Långsjön.

Vid Långsjöns södra ände finns en kommunal lekplats som kallas Skogsängsparken. När kommunen skulle indelas i trakter fick området däromkring namnet Skogsäng och därav fick parken fick sitt namn. Även om man har tomt med egna lekmöjligheter så sätter många av Snättringes småbarnsföräldrar värde på att kunna träffas spontant på en allmän lekplats. Det gamla torpet Skogsäng finns ännu, det är ombyggt och ligger vid Skogsängsvägen i hörnet av Vänhemsvägen och Norrängsvägen.

För den som är intresserad finns dessutom många små undangömda stigar, "smultronställen" och utsiktspunkter att upptäcka både för barn och vuxna mellan villa- och radhus-tomter.

Uppe vid vattentornet vid slutet av Vattentornsvägen ordnar Stuvstakyrkan varje år

Snättringeskolan före sista tillbyggnaden

traditionellt valborgsfirande med tal, musik och fyrverkeri.

Det finns en kommunal fritidsgård i vårt område och den ligger i Utsäljeskolan.

Skolor, barnomsorg och skyddat boende

De två skolorna i området är Snättringe-skolan F-6 och Utsäljeskolan F-6, båda har fritidshem och Utsälje dessutom tränings-skola. I angränsande områden finns flera skolor både inom gångavstånd och med bussförbindelse. För klass 7-9 hänvisas snättringe elever rån och med höstterminen 2005 huvudsakligen till Kvarnbergs-skolan.

Snättringeskolan har av tradition försökt vara "skolan mitt i byn". Där ordnar till exempel föräldraföreningen, skolpersonalen och Snättringe fastighetsägareförening en festdag i maj varje år. Den kallas Snättringedagen och lockar många besökare. Överskottet från loppis, lotterier med mera disponeras

av föräldraföreningen. Skolans vå avslutning försiggår huvudsakligen utomhus och är öppen för alla som vill se och uppleva glada barn. Numera har skolorna hemsidor där man kan läsa mer om dem.

När samhället var ungt var det ingen som tänkte på att det skulle byggas varken daghem eller förskolor. Det första daghemmet i vårt område kom på 1940-talet vid Stuvsta station och låg på platsen för nuvarande infartsparkeringen. Nu 2005 finns nio daghem/förskolor för barnomsorg, både kommunala, föräldrakooperativa och privata, och de ligger väl spridda i området på Stambanevägen, Byalagsvägen, Myrmarksvägen, Kalkkärrsvägen, Ångsvägen, Lönnvägen, Bergakungsvägen, Byggmästarvägen och Furuvägen. Det finns också kommunala dagbarnvårdare och i Stuvsta stationshus en kommunal öppen förskola. Flera av förskolorna har fortfarande

Ovan: Skuggor på väggen, Snättringeskolan

Till vänster: Brandmannahimmel

namn som börjar på G. En gång tänkte man att en enhetlig initial skulle vara en hjälp för att orientera sig och veta i vilken del av Huddinge förskolan låg. Ett särskilt daghem för barn med funktionshinder finns på Utmarksvägen, ett korttidshem för skolungdomar med funktionshinder på Milstigen och ett skyddat boende för vuxna med funktionshinder på Stråkvägen.

Sophämtning och brandförsvaret

Sophämtning sköts av Södertörns renhållningsverk, SRV. Sopkärlen töms regelbundet och de ska numera ställas ut till vägen. En gång kunde man ha dem stående i ett mörkt hörn längst in på tomten, och betala för extra långt gångavstånd, men den tiden är förbi för länge sedan.

Det finns fem återvinningsstationer där man själv ska lägga sopor i särskilda containrar. De ligger i hörnet Häradsvägen-Utsäljeleden, Lönnvägen-Snättringevägen, vid Vi Matbörsen Snättringeleden-Kalkkärrsvägen, på Källvägen vid Snättringe bollplan

och vid Stambanevägen-Storskiftesvägen.

Man måste själv sortera sitt avfall och rätta sig efter det som gäller - allt för att skydda vår gemensamma miljö. Vid några miljöstationer saknas till exempel containrar för glas, men det är ändå inte tillåtet att ställa något vid sidan om. Glödlampor har blivit ett problem, som vi hoppas SRV kommer att lösa. Snättringe fastighetsägareförening deltog i vintras i ett möte med Södertörns Renhållning för att diskutera möjligheterna att förbättra ordningen vid återvinningsstationerna, och den kontakten ska fortsätta.

I ett område som vårt finns det personer som vill kompostera hushålls- och trädgårdsavfall och både SRV och kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd står till tjänst med goda råd.

Den allmänna städdagen vi ordnade i våras blev ett lyckat initiativ som vi ska försöka fortsätta med.

Huddinges enda brandstation ligger vid Snättringeleden och ingår numera i Södertörns brandförsvaret.

Kommunalt vatten

Under municiptiden var vattenfrågan ständigt aktuell, det gällde både dricksvatten och avlopp. Vilket tema man än hade planerat så var det ändå alltid några som tog upp den brännande frågan. Nu år 2005 kan vi konstatera att vi har ett vattentorn uppe på Kalkkärrsklinten för vårt bruk och att Stockholms vattenledning går rakt igenom Snättringe med en pumpstation vid Lönnvägen, men ingendera pratas det särskilt mycket om. Vattnet bara kommer när vi öppnar kranarna och avloppet rinner ut och renas långt bort vid Horsfjärden.

Livsmedel

Närbutiken Vivo vid Snättringeleden har bytt namn till bara Vi - Matbörsen och är numera vår enda livsmedels-butik. I Snättringekiosken på Häradsvägen kan man utöver vanliga kioskvaror också köpa mjölk och hos Preem på Häradsvägen finns en mini-närbutik. Närmaste affärscentrum finns på Stuvsta torg.

Äta ute i Snättringe. - Det hade de aldrig kunnat föreställa sig, de första nybyggarna!

Nu finns det tre pizzerior längs Häradsvägen i Snättringe. En vid pendeltågsstationen, en vid Lönnvägen i den gamla konsumbutiken och en vid Lövdalsvägen.

Två bensinstationer

Preem vid Lövdalsvägen och Din-X vid Snättringeleden.

Offentlig konst

Ja, - det har vi också - och alla är gjorda av huddingebor!

På Snättringeskolans fasad finns järnfigurer som gjorts av Gun Lindblad, de föreställer skuggor av glada barn som springer i solen.

På brandstationen finns två "eldtuppar". Den som sitter utvändigt på skorstenen gjordes av brandchefen Olle Hedström och den inne i entrén av konstnären Olle Brand. På en vägg i vagnhallen har brandmannen Lennart Bjursäter gjort en målning som han kallat Brandmannahimmel. Det är en siluett av Huddinges bebyggelse och anknytningen till brandstationen markeras med att det kommer ut rök från en lägenhet i ett av höghusen.

I vänthallen på Stuvsta pendeltågstation sitter en relief av Domenicus Inganni som heter Arbete och föreställer nybyggare i arbete med sina hus. Stuvsta

stationshus syns i bakgrunden.

Några kändisar

Det har bott många människor i Snättringe under alla år som gått, och några blir naturligtvis mer ihågkomna än andra. Nils Eliasson var en sådan. Han växte upp i Snättringe i hörnet av Lönnvägen och Jon Torparens väg. Som ung gick han med i Snättringe socialdemokratiska ungdomsklubb och på 1950-talet blev han "Huddinges starke man". Bland annat var han samtidigt ordförande både i Huddinges kommunstyrelse och i Stockholms läns landstings förvaltningsutskott. Det var med de dubbla rollerna han kunde spela en betydelsefull roll i diskussionerna om var Stockholms nya storsjukhus skulle placeras. Det blev i Flemingsberg i Huddinge.

Skådespelaren Jan Malmsjö bodde på Ängsvägen under sina ungdomsår och sportreportern Bengt Grive på Snättringevägen. Författaren August Strindberg bodde en sommar på Matineholm och passade på att skriva sitt namn på väggen inne i en garderob - väl skyddat och det kan läsas ännu.

Numera bor en riksdagsledamot, Christina Axelsson (s) här i Snättringe.

Snättringe Husblad har under årens lopp berättat om och intervjuat många aktiva Snättringebor - och fler kan det bli.

Snättringe fastighetsägareförening

Snättringe fastighetsägareförening har funnits sedan 1919, alltså i hela 86 aktningssäva år!!!

Under årens lopp har föreningen arbetat på olika sätt för att invånarna ska lära känna varandra och den närmaste hembygden. Nu på 2000-talet sker det bland annat genom informationsmöten, julfester, kontaktskapande "grannsamverkan mot brott" och medverkan i Långsjörundan och Snättringedagen i skolan.

Sedan 26 år ger föreningen ut en egen tidning, Snättringe Husblad, där man kan läsa om sådant som händer i Snättringe. Under 2004 moderniserades framsidan, men logotypen med gaveln av ett hustak och vindflöjeln med årtal 1919 finns kvar.

Det här är sista avsnittet i denna artikelserie om något av det som finns att berätta om vår närmaste hembygd. Om det är någon som har fått inspiration att ta reda på mer så finns det intressanta böcker på de särskilda Huddingehyllorna på Huddinges huvudbibliotek på Kommunalvägen.

Gunnel Jacobsen

Huddinge först med Ut-och-Gå-karta

Den enklaste och mest naturliga motionen för kroppen är att gå. Helst 30 minuter om dagen.

Huddinge kommun har i samarbete med det engelska konsultbolaget A Very Beautiful Place (AVBP) tagit fram en Ut-och-Gå-karta. Tanken är att underlätta för alla de som beordrats motion av sin läkare genom att rekommendera trevliga och säkra promenadslingsor i kommunen. Några av promenadvägarna går genom Snättringe.

Initiativet till att ta fram kartan kom från Kjell Thelander, fritidschef på Huddinge Kommun.

Förutom själva kartan finns tips om olika utflyktsmål, grönområden, praktiska vägar fram och tillbaka till affärerna och mycket mer.

Kartan innehåller också information om varför det är viktigt med fysisk aktivitet. Råden syftar till att sänka tröskeln för att sätta igång med promenader. På baksidan av kartan finns svar på de flesta frågor kring fysisk aktivitet. Dessutom listas föreningar i kommunen där man kan delta i gruppaktiviteter.

Kartan kostar 35 kronor och finns bland annat i bokhandeln, hos Kultur- och Fritidsförvaltningen, på Biblioteket, Huddingehallen och Visättra Sportcenter samt i Kommunalhusets reception.

Behövs en gåkarta?

Kanske - om det gör att fler utnyttjar apostlahästarna för att bibehålla sin kondition eller gå ner i vikt. Informationen på kartans baksida ger mycket bra tips och idéer på temat gå dig frisk, men själva kartan ger inte så mycket hjälp för den gåsugne. Det saknas markerade rundor med olika längd i kilometer. Vissa sträckor av vägarna i kommunen är rekommenderade promenadvägar men det är lite svårt att förstå varför. Att Kommunalvägen skulle vara det bästa promenadstråket mellan Huddinge Centrum och Kvarnbergsplan är lite märkligt när det finns en lugnare väg förbi Rådsparken. Samma sak gäller till exempel Västergårdsvägen och Solfagravvägen där det går att välja lugnare gator för motion. Även om det finns cykelbana så är inte heller Lännavägen den avstressande vägsnutt som man i första hand skulle välja.

Bra tips och idéer

Men baksidans tips och glada tillrop är både underhållande och intressant läsning. Vad sägs om till exempel: "gå och prata i stället för att skicka e-post" eller "använd skrivare och kopiator längre bort". Några tabeller finns det också där man bland annat får reda på

att 5 km motsvarar 7 000 steg vilket bör ta 35 minuter att gå. Om man omvandlar cykling till steg så motsvarar det 150 steg per minut.

På tal om cykling så finns det också en ny cykelkarta. Den finns att köpa bland annat i kommunhusets reception. Cykelkartan finns även digitalt på karta.huddinge.se.

Anna Enström, Lars Tiberg

Max från Segeltorp: Jag tycker att det är lite svårt att hitta men jag brukar ta en runda runt Långsjön minst en gång i veckan. Jag letar mig nog fram utan karta.

Birgitta från Stuvsta: Jag brukar gå ut när det är bra väder. En timme är lagom att vara ute. Någon karta behöver jag inte men promenadvägarna kunde vara bättre i Snättringe.

Bilder: Bengt Höglund

Naturen är bästa lekplatsen

Naturförskolan Vitsippan arbetar med / *Ur och Skur-pedagogik* som bygger på att barnen ska få hjälp i sin egen utveckling av sådant som finns i naturen. När barnen är ute i naturen får de öva sina sinnen genom att smaka, lukta, känna, titta, lyssna och jämföra sådant som finns runt omkring på ängen, i skogen och vid sjön. Barnen lär sig att balansera, krypa, hoppa, klättra på trädstammar och stenar. De får känna gemenskap vid sagostunden under granen och när matsäcken delas med andra.

-Barnen får bättre balans, koncentration och motorik, konstaterar föreståndaren Saila Ström. Vi har också mindre sjukfrånvaro. Killar och tjejer, ett till fem år, behöver inte kivas om leksakerna. Det finns hur många pinnar, kottar, stenar och träd som helst.

Ute i alla väder

Vitsippan ligger på Solhemsvägen i en tegelvilla inbäddad i en trädgård med frukträd och buskar. På gården står ett vindskydd där

Saila Ström är verksamhetschef för Naturförskolan Vitsippan.

Foto: Bengt Höglund

man brukar ha samlingar och sagostunder. Den här soliga höstdagen är alla barnen utom de minsta redan ute i skogen. Utevistelsen i alla väder under alla årstider är en central del av verksamheten på Vitsippan, men man tar det lugnt när det är riktigt kallt, berättar Saila Ström.

-Det ska vara behagligt för barnen! När det regnar är barnen jätteglada för då blir det vattenpölar som är sjöar, hav och alldeles underbara att bara hoppa runt i! Vi leker kurragömma, byta träd och andra traditionella lekar i skogen för att hålla värmen.

Maja Gustafsson är Knyttbarn på Vitsippan och tycker att det är jättekul att vara ute i skogen.

Foto: Anna Enström

Privat alternativ

Naturförskolan Vitsippan har funnits i 13 år och har idag 30 barn inskrivna och sex ledare för Knopp-, Knytte- och Mulleverksamheterna. Vitsippan som är en privat förskola följer Huddinge kommuns modell för verksamhetsstyrning och kvalitetsuppföljning och drivs samtidigt enligt / *Ur och Skur* som är ett koncept för utomhuspedagogik som tagits fram av Friluftsförbundet.

-Alla förskolor är skattefinansierade så det är bara driftsformen som skiljer sig åt säger Saila Ström. Kommunen är huvudman och vi är mycket noga med att följa barn- och ungdomsnämndens mål. Det finns också kommunala / *Ur och Skur*-förskolor, så om det är kommunalt eller privat är ingen stor fråga. Det som enar och engagerar oss är / *Ur och Skur*-pedagogiken. Vi har en stark koppling till Friluftsförbundet som är en ideell förening för oss friluftssintresserade. Hos oss ser vi naturen som barnens bästa lekplats, tillägger Saila Ström.

Skogsmulle hälsar på

Skogsdungen är en bra lekplats där barnen tittar på stenar, mossan, bären etc. Ängar och öppna platser ger barnen utrymme för

Glada dagisfröknar på Naturförskolan Vitsippan (från vänster):
Veronica Borg, Monica Arrling, Liselott Johansson och Mikaela Laning.

Foto: Bengt Höglund

organiserad lek, särskilt springlekar. På ängarna plockar barnen blommor (om årstiden tillåter), tittar på grodor och insekter som fångas in i haven för att kunna studeras på nära håll innan de åter släpps fria.

Ibland dyker Mulle upp hos barnen i skogen. Barnen är uppdelade efter ålder och mognad, berättar Saila Ström. Vi har olika figurer för olika åldrar. Skogs-mulle och hans vänner hjälper barnen att vara rädda om allt som

lever och lär dem att förstå att myran är lika viktig som den stora älgen. Mulle får barnen att förstå att man ska vara rädd om naturen.

-Traditionella förskoleaktiviteter som samlingar, musik, drama, målning och lekar flyttas utomhus hos oss. När de minsta går till skogen finns barnvagnar, potta och blöjor i utrustningen, givetvis.

När vi börjar gå från förskolan hör vi barnen sjunga lika glatt och upprymt som vårfåglarna när de traskar mot skogen där naturen som lektrum väntar. Glöm föreställningen att en förskola bara är ett hus, det kan lika gärna vara en skog!

Den som vill veta mer om Naturförskolan Vitsippan kan gå in på deras hemsida, www.iurochskur-vitsippan.se

Anna Enström

Trampa inte på svampen!

Snättringefamiljen Domeijs fyraåriga dotter Sofia går på Naturförskolan Vitsippan. Familjen rekommenderar varmt alla föräldrar att söka sig till en / Ur och Skur-förskola och gärna till Vitsippan.

-Det bästa med Vitsippan är den fantastiska engagerade personalen och att det är en bra miljö på förskolan, säger pappa David Domeij. Det är roliga aktiviteter för barnen, till exempel att gå till dammen och fiska, tova ull och göra naturtavlor.

-Det är jättekul när Sofia kommer hem och sjunger sånger om att man inte ska trampa på svampen i skogen och att man inte ska kasta skräp i naturen, tillägger mamma Malin Domeij. Det är underbart att Sofia får vara ute i naturen så mycket och

Sofia tycker att det är roligt på Vitsippan. Här med mamma Malin,

Foto: Anna Enström

när det är vintersäsong får hon åka skrinna och lagge (skridskoåkning och längdskidor).

Anna Enström

Foto: Bengt Höglund

Familjeföretag som ligger rätt i tiden

Alternativa värmekällor är hett just nu. Många vill hitta ett billigare sätt att värma upp sitt hus med än olja och el. Stockholm Pool & Värme AB kan erbjuda installation och service av värmepumpar och varmvattenberedare. Värmen kommer från mark, berg och sjö.

Kent och Elisabet Emtelin har varit etablerade i Snättringe sedan 1999. Företaget heter visserligen Stockholm Pool & Värme AB, men ligger i "Ketchuphuset" på Häradsvägen. Just det - granne med Klipper Alla som också finns med i det här numret av Husbladet. En annan likhet med frisören är att marknadsföringen sker mer genom nöjda kunder än braskande reklam.

Certifierade Nibekonsulter

Det finns många olika fabrikat av värmepumpar. Stockholm

Pool & Värme är certifierade av Nibe Villavärme. Det är bara två företag i Stockholms län som kan pryda sina väggar med dessa certifikat. Kunderna är allt från den vanliga villaägaren till bostadsrättsföreningar och stora byggjättar som JM-Bygg. Även om det är andra entreprenörer som anlitas för installationen brukar det krävas ett certifierat finger som ser till att allt fungerar som det ska. Eftersom verksamheten expanderar har fler familjemedlemmar blivit involverade i företaget.

De båda sönerna Uffe och Erik jobbar på fältet med service och pappa Kent räknar med att företagets framtid inom familjen är säkrad.

Svårt att välja värmekälla

Vilken typ av uppvärmning man ska välja och hur stor besparingen är beror enligt Kent och Elisabet på hur stort huset är, hur planlösningen ser ut samt hur stor energiförbrukning som familjen har. Ju större hus desto större blir oftast besparingen. Väljer man någon form av markvärmepump återvinns energin ur ytjord, berggrund eller sjö. Det som hämtas upp är lagrad solenergi. Vilken källa som passar bäst beror

naturligtvis på hur tomten ser ut. Det gäller även hur djupt borrhålet måste vara om man till exempel vill ha bergvärme. Ju djupare ner man kommer, desto högre och jämnare temperatur men också en större kostnad för borrhoring. Fler frågor att ta ställning till är bland annat hur man vill lösa varmvatten och ventilation, om det ska finnas inbyggd återvinning i systemet och vad som händer ifall Kung Bore knäpper till. Det finns också mer och mer avancerade möjligheter till fjärrstyrning via mobil eller dator. Gäller det ett gammalt hus kanske man måste byta element och installera någon form av avfuktare i källaren. Ett hembesök och en realistisk kalkyl kan i de flesta fall räta ut alla frågetecken.

Att lagren av olja håller på att sina vet vi, men hur är det med markenergin? Varar den för evigt? Enligt Kent har man gjort mätningar som visar att temperaturen sjunker något efter 25 år men det är fortfarande marginellt.

Luftvärmepumpar och pellets kan vara alternativ

Det finns även andra sätt att inte få kalla fötter när vintern snart är här. Luftvärmepumpar som återvinner energi ur både inom- och utomhusluft är på stark frammarsch. Där kan man få värme på vintern och kyla på sommaren. För att kunna tillvarata värmeenergin i inomhusluften måste huset ha ett funktionsdugligt ventilations-system. Det räcker inte med självdrag. Pellets är en annan produkt som ökar i popularitet,

men som kräver både lagringsutrymme och skötsel. Elpannor säljs fortfarande för vattenburen värme, men hur är det med den gamla trotjänaren oljepannan? Finns det någon efterfrågan? Svaret måste vara nej, men Kent kan dra sig till minnes att han sålt en oljepanna för något år sedan.

För oss som lever kvar med oljan som husgud är det bara lite ved som kan hjälpa till att minska förbrukningen av de dyra dropparna. Peta in en pinne i brasan, ta på en extra kofta och filttofflor så går det att räkna hem en liten energibesparing. Kanske.

Lars Tiberg

www.bioheat.se

- Pellets**
Miljövänligare och billigare än olja.
- Briketter**
Smidigare och effektivare än ved.
- Pelletskorgar**
Elda med pellets i Din kamin.
- Kamintillbehör**
Snygga verktyg som förgyller Din kamin.

BioHeat

e-post: ktj@bioheat.se Tel: 070-417 41 84
Ängsvägen 80, Huddinge (Stockholm).

orioncykel.se

Snart är det vinter:

- Vinterdäck till cykeln
- Skridskoslipning, vanl. & långfärd
- Skidslip & reparation
- Vallning av längdskidor
- Tokrea på skidhandskar
- Cykelreparationer hela vintern

Välkommen!

Orion Cykel
Stambanevägen 81
08 711 21 44

Så minns vi...

Foto: Bengt Höglund

...Snättringedagen!